



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 256/2020
19.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Тајане Матковић Стефановић и Тајане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца ЕИ НИКОЛА ТЕСЛА АД Београд, чији је пуномоћник Бранислав Глогоњац, адвокат у ..., против тужених GVS СО ДОО Београд и INIT ДОО Београд, чији су пуномоћници Зоран Максимовић и Михајло Срдић, адвокати у ..., ради утврђења, вредност предмета спора 20.000.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда у Београду Пж 2049/19 од 23.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 19.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда у Београду Пж 2049/19 од 23.01.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужених за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 4778/18 од 10.01.2019. године, која је исправљена решењем истог суда П 4778/2018 од 14.05.2020. године, у ставу I изреке усвојен је тужбени захтев и утврђено је да је ништав Анекс уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу који је закључен у Београду дана 22.01.2003. године и оверен пред Петим општинским судом у Београду Ов бр. .../... од 24.01.2003. године између тужиоца ЕИ НИКОЛА ТЕСЛА АД Београд и Предузећа GVS СО Београд. Ставом II изреке обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно плате износ од 1.220.450,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 2049/19 од 23.01.2020. године преиначена је наведена првостепена пресуда и пресуђено тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да је ништав Анекс уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу који је закључен у Београду дана 22.01.2003. године и оверен пред Петим општинским судом у Београду Ов бр. .../... од 24.01.2003. године између тужиоца и Предузећа GVS СО Београд, и обавезан је тужилац да туженима на име накнаде трошкова поступка плати износ од 1.246.727,00 динара са законском затезном каматом од дана изршности пресуде.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђено чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужени су оспорили ревизијске наводе и предложили су да се ревизија тужиоца одбије као неоснована, а трошкове ревизијског поступка су одређено тражили.

Врховни касациони суд је испитао другостепену пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи којим се указује на погрешну оцену од стране другостепеног суда: Одлуке о оснивању заједничког предузећа од 09.03.2001. године, записника о примопредаји оснивачког улога од 08.05.2001. године, Елабората процене вредности капитала, финансијске картице туженог INIT ДОО Београд за 2001, 2002. и 2003. године. Такви ревизијски наводи по садржини представљају указивање да је побијана одлука захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. у вези са чланом 8. Закона о парничном поступку, учињеном пред другостепеним судом. Међутим, другостепени суд је одлуку засновао на чињеничном стању које је првостепени суд утврдио оценом доказа, па нема такве битне повреде поступка пред другостепеним судом, јер докази нису били изнова цењени у поступку доношења одлуке која се побија ревизијом. Другостепена пресуда је донета применом материјалног права од стране другостепеног суда на чињенично стање утврђено у првостепеној пресуди, на основу одредбе члана 394. тачка 4. Закона о парничном поступку.

Предмет тужбеног захтева је утврђење ништавости Анекса уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу који је закључен у Београду дана 22.01.2003. године и оверен пред Петим општинским судом у Београду Ов бр. .../... од 24.01.2003. године између тужиоца и предузећа GVS СО Београд, чији је првотужени правни следбеник. Тужилац сматра да је Анекс уговора ништав са разлога непостојања сагласности Агенције за приватизацију за његово закључивање, те из разлога што је по садржини и циљу противан принудним прописима, одредби члана 398а став 1. Закона о предузећима, јавном поретку и добрим обичајима.

Према утврђеном чињеничном стању дана 09.03.2001. године тужилац и предузеће GVS СО Београд, правни претходник туженог GVS КО ДОО Београд, закључили су уговор о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу, овде туженог INIT ДОО Београд. Тим уговором тужилац се обавезао да ће као оснивачки неновчани улог унети објекте, машине, намештај, ситнију опрему и инвентар, материјал и алат, и новчани улог у динарској противвредности од 2.500,00 УСД, и да по том основу стиче 26% удела у капиталу основаног предузећа. Предузеће GVS СО Београд обавезало се да ће као оснивачки капитал унети неновчани улог – развојни центар за софтверску подршку јавног дигиталног комуникационог система и новчани улог од 2.500 УСД и да ће по том основу стећи 74% удела у капиталу новооснованог предузећа. Поводом овог уговора између тужиоца и туженог INIT ДОО Београд сачињен је записник о

примопредаји оснивачког удела, којим је констатовано да је тужилац као оснивачки капитал унео у новоосновано предузеће и пословну зграду. Између тужиоца и правног претходника туженог GVS КО ДОО Београд закључен је 22.01.2003. године Анекс уговора о оснивању, којим је утврђено да у Уговору о оснивању није дат ближи опис пословних објеката које тужилац улаже као основни капитал друштва приликом оснивања, па је одређено да такав неновчани удео чини „стара управна зграда која носи ознаку II, зграда дворишна лево-пословна у улици на кат. парцели .../... и III зграда дворишна лево од продужетка друге зграде на кат. парц. бр. .../... и .../... у улици, све у КО ...“, а ова промена по Анексу је учињена у циљу укњижења предметне непокретности као имовине новооснованог предузећа, што је потом и учињено. Одлуком предузећа GVS СО Београд дошло је до поделе друштва на три новонастала привредна друштва, након чега је првотуженом пренет удео од 74% код друготуженог. Агенција за приватизацију Републике Србије је 24.10.2014. године доставила упозорење тужиоцу да је друштво, тужилац, без претходне сагласности Агенције располагало објектима, а да је у то време пословало већинским друштвеним капиталом, због чега је потребно да тужилац стави ван снаге одлуке органа управљања тужиоца на основу којих је извршено такво располагање, и о томе достави доказе Агенцији. По овом допису тужилац је дана 30.10.2014. године донео одлуку којом је поништио закључење Анекса од 22.01.2003. године, као и одлуку да се упути Агенцији за приватизацију захтев за доношење решење о поништају Анекса од 22.01.2003. године. Поводом овог дописа Агенција за приватизацију се изјаснила да је тужилац поступио по њеном налогу, због чега нема места поступању Агенције у смислу члана 398а. Закона о предузећима.

На темељу тако утврђених чињеница првостепени суд налази да је тужилац привредно друштва са већинским друштвеним капиталом у време закључења спорног Анекса и да је предметна непокретности на који се исти односи била његов друштвени капитал, због чега је тужилац био дужан да прибави сагласност Агенције за приватизацију за такво располагање у смислу члана 398а. Закона о предузећима. Из овог разлога првостепени суд закључује да је спорни Анекс супротан принудним прописима, због чега су испуњени услови за утврђење његове ништавости.

Другостепени суд не прихвата становиште на којем је заснована првостепена одлука. Налази да игнорисање обавезе тужиоца да пре закључења спорног Анекса прибави потребну сагласност Агенције за приватизацију представља облик његовог незаконитог поступања, који се само њему може ставити на терет, због чега закључење спорног Анекса не може да произведе штетне последице за туженог INIT ДОО Београд у смислу члана 103. ст. 2. Закона о облигационим односима. Сматра да спорни Анекс може да изгуби правна дејства само у случају да је одлуком Агенције за приватизацију поништена одлука тужиоца о закључењу Анекса, у складу са законским овлашћењима, а таква одлука Агенције је у конкретном случају изостала. Наводи и да то што је сам тужилац ставио ван снаге своје одлуке о закључењу спорног Анекса, истом не одузима правну снагу.

Према оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да у границама утврђеног чињеничног стања не постоји основ за утврђење ништавости спорног Анекса уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу.

Ревизијом тужиоца оспорава се изнето становиште нижестепених судова. По наводима ревидента, у поступку доношења побијане одлуке погрешно су примењени члан 398а Закона о предузећима, као и члан 103. и члан 107. Закона о облигационим односима. Истиче да тужилац никада није донео одлуку о оснивању туженог INIT ДОО Београд, и да су непокретности тужиоца унете у капитал означеног туженог тек спорним Анексом и то без потребне сагласности Агенције за приватизацију, што такав Анекс чини апсолутно ништавим. Указује да Агенција за приватизацију није могла да донесе одлуку о поништавању спорног Анекса, јер је тако нешто у искључивој судској надлежности, и да Анекс није ни регистрован код надлежног АПР из ког разлога не може имати правно дејство. Сматра и да приликом доношења побијане одлуке није оцењена савесност уговорних страна приликом закључења спорног Анекса.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе тужиоца.

Закључење спорног Анекса између тужиоца и правног претходника туженог GVS КО ДОО Београд који је подразумевао промет непокретности из имовине друштвеног предузећа, без прибављене претходне сагласности од стране Агенције за приватизацију не води по аутоматизму апсолутној ништавости. Тачно је да је у члану 398а. ст. 1. Закона о предузећима („Службени лист СРЈ“ бр. 29/96, 33/96-испр., 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 – одлука СУС и 36/2002) који је био на снази у време закључења Анекса, прописано да предузеће које послује већинским друштвеним капиталом не може донети одлуку о располагању делом имовине, ван тока редовног пословања, без претходно прибављене сагласности Агенције за приватизацију. Међутим, тиме није прописана и санкција апсолутне ништавости правних послова закључених без наведене претходне сагласности. Напротив, према члану 398а. ст. 2. Закона о предузећима прописано је само право Агенције за приватизацију да својом одлуком поништи одлуке о располагањима предузећа са друштвеним капиталом, уколико су оне донете супротно поступку прибављања одговарајуће сагласности. То је својеврсно право надзора и механизам остваривања прописане обавезе контроле законитости поступања предузећа које послује већинским друштвеним капиталом. Али, Агенција за приватизацију такве одлуке о поништавању одлука у смислу члана 398а ст. 2. Закона о предузећима у односу на спорни Анекс уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу није донела. Обавештење Агенције за приватизацију првотуженом, којим се указује на манљивости његових располагања, не значи да се Агенција користила овлашћењем за поништај одлука органа тужиоца које су довеле до закључења спорног Анекса. Напротив, из утврђених чињеница управо произилази да Агенција није поступила на начин да је одлуку тужиоца поништила са разлога из одредбе члана 398а Закона о предузећима, односно таква одлука је изостала, што правилно утврђује другостепени суд.

Према томе, нема основа да се применом одредбе члана 103. став 1. у вези члана 398а Закона о предузећима Анекс уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу закључен 22.01.2003. године огласи ништавим.

Осим наведеног, игнорисање законске обавезе претходног прибављања сагласности Агенције за приватизацију за доношење одлуке о закључењу спорног Анекса уговора између тужиоца и правног претходника туженог GVS СО ДОО Београд, представља пропуштање које се може ставити на терет само сауговорачу који је пословао као друштвено предузеће, односно тужиоцу, што је од значаја с обзиром на

одредбу члана 103. став 2. Закона о облигационим односима која одређује да ће у таквом случају уговор остати на снази, ако у закону није шта друго предвиђено за одређени случај. Из овог разлога, без утицаја су ревизијски наводи којим се позива на несавеност тужених.

Закључење спорног Анекса уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу у поступку који је супротстављен правилима из члана 398а. ст. 1. Закона о предузећима не може произвести штетне последице за тужене. Управо супротно томе, закључени правни посао о располагању непокретном имовином између тужиоца и правног претходника туженог GVS CO ДОО Београд, у корист основаног привредног друштва, применом члана 103. ст. 2. Закона о облигационим односима остаје на снази. Конкретна забрана била је конституисана само на страни тужиоца, а санкција за непоштовање такве забране била је прописана у члану 398а. ст. 2. Закона о предузећима. То даље значи да је спорни уговор могао изгубити правно дејство само у случају да је одлуком Агенције за приватизацију поништена одлука тужиоца о закључењу Анекса. Следи да тужилац не може позивом на пропуст у вршењу контролне функције Агенције за приватизацију захтевати утврђивање апсолутне ништавости спорног правног посла.

Такође, без утицаја су ревизијски наводи о томе да спорни Анекс није регистрован код АПР, односно да то искључује његово правно дејство. Ово зато, што изостанак уписа овог Анекса може имати само статусно-правно последице, без утицаја на његову правну ваљаност, која је предмет спора.

Неосновано се ревизијом указује и на изостанак примене члана 107. став 1. Закона о облигационим односима приликом доношења побијане одлуке, јер се ова одредба односи на последице накнадног престанка разлога ништавости одређеног правног посла, а што ни на који начин не утиче на испитивање разлога ништавости по тужби у овој парници.

За оцену правне ваљаности, односно ништавости предметног Анекса, није од значаја указивање ревидента о томе да ли је непокретност која је предмет Анекса уопште била предмет улагања по одредбама основног Уговора о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу од 09.03.2001. године.

Указивање ревидента да уговор представља симуловани и фингирани правни посао, којим се прикрива стварна намера и циљ уговарача, не води ништавости уговора, односно основаности тужбеног захтева, јер такав уговор не би производио правно дејство, па не би био ни подложен утврђивању ништавости. Тако и наводи о недозвољеним мотивима закључивања Анекса, који нису били предмет расправљања у поступку. Побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност. Само недопуштена побуда која је битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор и ако је то други уговарач знао, или морао знати, о чему тужилац не истиче јасне и одређене тврдње, уговор чини без дејства.

Према томе, према утврђеним чињеницама и правилном применом материјалног права у односу на релевантне разлоге, није основан тужбени захтев.

То су разлози због којих је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

На основу овлашћења из члана 165. став 1. Закона о парничном поступку у ставу другом изреке одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова поводом одговора на ревизију, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа, судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић